

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. A.P. Visser
Lange voorhout 8
2500 EA Den Haag

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Begroting en Kaderstelling

Turfmarkt 147
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksverheid.nl/jenv

Datum 29 april 2019
Onderwerp Bestuurlijke reactie Verantwoordingsonderzoek JenV 2019

Projectnaam
Verantwoordingsonderzoek
2019 AR

Ons kenmerk
2897171

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer Visser,

Op 10 april 2020 heeft u mij de resultaten van het Verantwoordingsonderzoek 2019 bij het ministerie van Justitie en Veiligheid doen toekomen. Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor uw medewerkers gelet op de uitzonderlijke omstandigheden waar in de laatste fase van het Verantwoordingsonderzoek 2019 diende te worden gewerkt. Ik ben heel blij dat u van oordeel bent dat mijn departement zowel op gebied van beleid als op gebied van bedrijfsvoering in 2019 positieve stappen heeft gezet. Specifiek verheugt het mij dat u constateert dat de onvolkomenheid die u vorig jaar signaleerde in de informatiebeveiliging van het departement, inmiddels is opgelost. Het risico dat u nog constateert op het gebied van incidentmanagement heeft mijn aandacht. Dit geldt eveneens voor de verdere verankering van de sinds 2018 geïmplementeerde incident- en escalatieprocedure. Ik ga dan ook voort op de ingeslagen weg en neem hiermee de door u gedane aanbevelingen over.

Een andere positieve ontwikkeling die u constateert is dat het subsidie- en bijdragenbeheer thans in opzet op orde is. U blijft dit beheer evenwel aanmerken als onvolkomenheid. Tegenover de positieve ontwikkelingen staan echter ook ontwikkelingen die u als zorgelijk beschouwt. Zo ziet u weinig voortgang in de vorig jaar vastgestelde onvolkomenheid afpakketen en signaleert u twee nieuwe onvolkomenheden op de onderwerpen financiële administraties en verantwoording en prestatieverklaringen. Uit de beleidsonderzoeken naar acute jeugdbescherming en de aanpak van de georganiseerde criminaliteit blijkt dat er goede resultaten worden behaald, maar ook problemen onopgelost blijven.

Graag ga ik in deze reactie nader in op de onvolkomenheden, alsmede de conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de beleidsresultaten. De resultaten van uw onderzoek naar de financiële verantwoordingsinformatie geven mij geen aanleiding tot een reactie.

Bedrijfsvoering

Subsidie- en bijdragenbeheer

Ik onderschrijf uw conclusie dat het ministerie belangrijke maatregelen heeft genomen om het subsidie- en bijdragenbeheer verder op orde te brengen. Mijn ministerie heeft ten aanzien van zowel het subsidie- als het bijdragenbeheer, opvolging gegeven aan alle eerdere aanbevelingen. Niettemin stelt u in uw rapportage dat de onvolkomenheid van kracht blijft, omdat de werking van de diverse maatregelen over 2019 nog niet was aan te tonen. Wat betreft de werking van de verbetermaatregelen bij subsidiebeheer is deze constatering terecht, immers het centrale subsidieportaal is per 1 januari 2020 operationeel. Dat geldt echter niet voor het bijdragenbeheer, wat het overgrote deel van de totale financiële omvang van het subsidie- en bijdragenbeheer beslaat. Ten aanzien daarvan is per eind 2018 gestructureerd gewerkt aan het actualiseren van alle toezichtsinstrumenten. Het merendeel heeft werking gehad in 2019 en waar dit nog niet het geval is, is de werking over 2019 gegarandeerd. Dit betreft de accountantsprotocollen waarvan het gebruik over verantwoordingsjaar 2019 niet alleen formeel via een brief is opgelegd, maar waarover ook wederzijdse overeenstemming bestaat tussen het departement en betreffende instellingen en accountants. De accountantsprotocollen worden thans door de externe accountants gehanteerd voor de controle van de financiële verantwoordingen 2019. Borging van behaalde resultaten is geregeld via procesbeschrijvingen, standaard formats en evaluatiebijeenkomsten met betrokkenen op het departement.

De aanbevelingen die u doet op het gebied van subsidiebeheer (vervolmaken centralisatie subsidiebeheer en afronding nieuwe kaderwet JenV-subsidies) en de aanbeveling op het gebied van bijdragenbeheer (aandacht houden voor kwaliteit toezichtsinstrumenten) zijn evident en worden opgevolgd. Ten aanzien van de kaderwet kan ik melden dat deze inmiddels bij de Raad van State ligt voor advies.

Afpakketen

U signaleert binnen de afpakketen twee problemen, enerzijds het financieel beheer bij het OM en anderzijds het ontbreken van een ketenverantwoordelijke om de uniformiteit in werkwijze en gebruik van IT-systemen in de keten te bewerkstelligen.

Ik herken uw bevinding dat de aandacht van het Openbaar Ministerie (OM) voornamelijk uit is gegaan naar het (achteraf) herstellen van de verantwoording. Het OM heeft de afgelopen jaren wel geïnvesteerd in duurzame verbetering van haar deel van de afpakketen, met name in verbetering van het proces en de gezette stappen richting uniformering. Er is een overkoepelende werkgroep geformeerd die op basis van een plan van aanpak gestructureerd werkt aan de verdere verbetering van het beslagproces. De onderwerpen geldelijke zaken en waardebeslag zijn hierin opgenomen. Allereerst zal dit jaar bekeken worden hoe wij bestaande knelpunten in de samenwerking in de afpakketen kunnen aanpakken, mede gelet op de consequenties en uitvoering van de wet USB (Uitvoeringsstrafrechtketen). In 2020 zal in lijn met uw aanbevelingen verder gevolg worden gegeven aan de door u genoemde verbeterpunten waaronder een uniforme werkwijze en landelijk eenduidige afspraken over de beheerprocessen in de afpakketen.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Begroting en Kaderstelling

Datum
29 april 2020

Ons kenmerk
2897171

Financiële administraties en verantwoording

In 2019 heeft mijn ministerie veel energie gestoken in het succesvol uitvoeren en beheersen van de centralisatie van de financiële administratie (Bundeling Financiële Administraties). Uw bevindingen en conclusie ten aanzien van de financiële administratie en verantwoording dienen tegen deze ontwikkeling te worden geplaatst. De bundeling heeft als doel de kwaliteit van de administratie te vergroten en de kwetsbaarheid te verminderen. Dat er structurele verbeteringen noodzakelijk zijn ten aanzien van bevindingen op het gebied van voorschotten, verplichtingen, derdenrekening en memo –en herstelboekingen onderschrijf ik. Het bewustzijn van wat goed financieel beheer is, is één van de oorzaken van deze omissie.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Begroting en Kaderstelling

Datum
29 april 2020

Ons kenmerk
2897171

Ter voorkoming van herhalingen in 2020 zal de focus liggen op bewustwording van goed financieel beheer en de wijze waarop de administratie wordt bijgehouden. Het doel is het vergroten van kennis en het versterken van het bewustzijn bij de actoren van het betreffende organisatieonderdeel, zodat fouten in de financiële administratie tot een minimum worden beperkt. Naar verwachting zal de centralisatie van de administratie hieraan een bijdrage leveren.

Prestatieverklaringen

U constateert dat mijn ministerie hard heeft gewerkt om het proces rond het afgeven van prestatieverklaringen te verbeteren, maar dat het in de praktijk niet makkelijk is om dit proces snel op orde te krijgen. Ik waardeer het dat u onze inspanningen herkent en ik herken mij in uw bevindingen. De inspanningen van mijn ministerie op het gebied van prestatieverklaringen worden in 2020 geïntensiveerd. Uw aanbevelingen liggen in lijn met de reeds ingezette richting binnen het ministerie en hieraan zal dan ook in 2020 verder gevolg worden gegeven.

Beleidsresultaten

Acute Jeugdbescherming

U heeft onderzoek gedaan naar beschermingsmaatregelen voor kinderen die in acute onveiligheid zijn en waarbij ingrijpen dringend noodzakelijk is. Uit uw onderzoek blijkt dat acute jeugdbescherming is gegarandeerd. Er wordt tijdig ingegrepen bij situaties die acuut onveilig zijn voor kinderen. U constateert echter ook dat er na dit ingrijpen vaak geen tijdige en passende hulp en begeleiding wordt verleend als gevolg van de lange wachtlijsten in de jeugdzorg. Bovendien neemt het aantal kinderen dat met spoedmaatregelen te maken krijgt de laatste jaren toe, wat de afhandeling van reguliere werkzaamheden verdringt.

Met u vind ik het goed nieuws dat de Raad voor de Kinderbescherming, kinderrechtshouders en gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming gezamenlijk in staat zijn om kinderen in acute nood direct te helpen. Ik waardeer het zeer dat deze organisaties – juist gegeven de personele uitdagingen waar zij veelal mee te maken hebben – in staat zijn om snel te handelen in spoedsituaties en de benodigde maatregelen te treffen. Tegelijkertijd erken ik en deel ik uw zorgen over de problemen in de jeugdketen. In de brief van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en mij van 20 maart jl. hebben wij daarom meerdere maatregelen aangekondigd om het jeugdstelsel op orde te brengen, waaronder het vereenvoudigen van de jeugdbescherming om kinderen en gezinnen eerder en beter te helpen.

U beveelt aan te onderzoeken of de inzet van de Raad voor de Kinderbescherming om sociale wijk- of buurtteams beter te equiperen bij de signalering van probleemsituaties in gezinnen, gecontinueerd kan worden. Ik zal dit nader bezien in het licht van het tijdschrijf- en kostprijsonderzoek dat op korte termijn start bij de Raad voor de Kinderbescherming, alsmede het eerdergenoemde traject om de jeugdbescherming te vereenvoudigen, waaronder de pilots jeugdbescherming.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Begroting en Kaderstelling

Datum
29 april 2020

Ons kenmerk
2897171

Aanpak georganiseerde criminaliteit

Uw onderzoek schetst een positief beeld van de manier waarop in RIEC-verband wordt samengewerkt en toont aan dat die samenwerking onontbeerlijk is bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Wel vraagt u meer aandacht voor preventieve maatregelen om ondermijnende criminaliteit structureel te verminderen en voor de samenwerking binnen het RIEC-LIEC-stelsel. Ik onderschrijf deze punten en de aanbevelingen die u naar aanleiding hiervan doet. Zoals ik de Kamer in mijn brief van 24 april jl over het *brede offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit* heb gemeld maken maatregelen op het gebied van preventie hier deel van uit.

Door analyses van de RIEC's is het zicht op de aard en omvang van verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit de afgelopen jaren enorm vergroot. Ik deel uw mening dat deze kennis meer kan worden benut bij het verder uitwerken van preventieve maatregelen. Uw aanbeveling om samen met de RIEC-LIEC-partners na te denken over manieren waarop deze kennis haar weg terug kan vinden naar (andere) decentrale overheden en de centrale overheid neem ik mee bij de uitwerking van preventieve maatregelen in het kader van het Brede offensief tegen ondermijning.

Momenteel werkt een groot aantal partijen op basis van een convenant¹ samen aan het voorkomen en bestrijden van ondermijning. Over de manier waarop, het prioriteren van thema's en de benodigde inzet, bestaat niet altijd consensus. Met u ben ik van mening dat afstemming van gezamenlijke doelen moet worden versterkt en integrale verantwoording hierbij behulpzaam kan zijn. Bij de verdere uitwerking van het Brede offensief tegen ondermijning ga ik in gesprek met de RIEC-LIEC-partners om te bezien wat de mogelijkheden daartoe zijn.

Personen die werkzaamheden verrichten in de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit en daarbij persoonsgegevens verwerken dienen integer en betrouwbaar te zijn. De betrokken organisaties moeten er op kunnen vertrouwen dat met de informatie die zij delen zorgvuldig wordt omgegaan. Daarbij is kennis over regelgeving en jurisprudentie over het delen van informatie essentieel. In lijn met uw aanbeveling brengen het LIEC, de RIEC's en de partners momenteel in kaart welke vorm van screening voor medewerkers noodzakelijk is en hoe opleiding en training over informatiedeling georganiseerd kunnen worden.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

¹ Convenant ten behoeve van bestuurlijke en geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit, bestrijding handhavingssknelpunten en bevordering integriteitsbeoordelingen.